

कृषिक २०२५

ऑग्रीकल्चरल डेव्हलपमेंट ट्रस्ट, बारामती.
संचलित

गी
Agricultural
Development Trust
Baramati

कृषि विज्ञान केंद्र, बारामती

लसूण उत्पादन तंत्रज्ञान

जमीन :- मध्यम प्रतीची, उत्तम निचऱ्याची व जमीनीचा सामू ६ ते ७.५ पर्यंत असावा.

भरखते :- ४० ते ५० बैलगाडया शेणखत प्रति हेक्टरी

सुधारित जाती :-

फुले निलीमा, फुले बसवंत, गोदावरी, श्वेता, यमुना सफेद व अग्रीफाउंड व्हाईट, भीमा ओमकार, भीमा पर्पल.

पेरणीची वेळ :- रब्बी - ऑक्टोबर व नोव्हेंबर

बियाण्याचे प्रमाण :- ६ क्विंटल/हेक्टरी

लागवडीचे अंतर :- १५X१०सें.मी.

रासायनिक खते :-

अ) लागवडीपूर्वी : ५०:५०:५० किलो नत्र : स्फुरद : पालाश प्रति हेक्टरी

ब) लागवडीनंतर : ३०,४५ व ६० दिवसांनी ५० किलो नत्र खताची मात्रा तीन समान हप्त्यात विभागून द्यावी.

पिकाचा कालावधी :- १३० ते १५० दिवस

फुलकिडे नियंत्रण :-

डायमथोएट ३० ई.सी. १२ मिली किंवा क्विनॉलफॉस् २५ ई.सी. २० मि.ली. प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवरावे.

उत्पादन :- ९ ते १० टन प्रति हेक्टरी

लागवड तंत्र :-

- १) १.५ मीटर रुंद, १५ सें.मी. उंच आणि उपलब्ध जमीनीप्रमाणे लांबी ठेऊन गादी वाफी तयार करावेत. दोन वाफ्यामधील अंतर ५० ते ६० सें.मी. ठेवावे.
- २) जमीनीच्या मगदुराप्रमाणे प्रत्येक गादीवाफ्यावर एक किंवा दोन ठिबकच्या नळ्या अंधराव्यात लागवडीच्या आधी वाफे भिजवून घ्यावेत. वाफसा अवस्थेमध्ये पाकळ्यांची लागवड करावी.
- ३) गादी वाफ्यात रुंदीशी समांतर १० सें.मी. अंतरावर खुरप्याने रेषा पाडून त्यात १० सें.मी. अंतरावर पाकळ्या उभ्या ५-७.५ सें.मी. खोलीवर लावून गांडूळखत मिश्रीत मातीने झाकाव्यात.
- ४) लागवडीपूर्वी लसणांच्या पाकळ्यावर बुरशीनाशकाची (२ ग्रॅम कार्बेन्डेझीम प्रती लिटर पाणी) प्रक्रिया करावी.

अधिक माहितीसाठी
कोड स्कॅन करा

कृषिक २०२५

अॅग्रीकल्चरल डेव्हलपमेंट ट्रस्ट, बारामती.
संचलित

Agricultural
Development Trust
Baramati

कृषि विज्ञान केंद्र, बारामती

बन्नूर मेंढी

बन्नूर मेंढी ही भारतातील एक लोकप्रिय मांस जात आहे. बन्नूर मेंढी ही विशेषतः त्यांच्या कोमल आणि चवदार मांसासाठी ओळखली जाते. बन्नूर मेंढ्यांचा वाढीचा दर चांगला आहे.

बन्नूर मेंढी:-

- बन्नूर मेंढीला भारतात बंडूर मेंढी आणि मेंड्या मेंढी म्हणूनही ओळखले जाते.
- या मेंढीच्या जातीचे नाव कर्नाटकातील बंडूर या गावातून आले आहे.
- या जाती प्रामुख्याने कर्नाटक राज्यातील मंड्या आणि म्हैसूर जिल्ह्यात आढळते

बन्नूर मेंढ्यांची वैशिष्ट्ये:-

- बन्नूर मेंढ्या या पांढऱ्या रंगाच्या असतात.
- चेहरा तपकिरी रंगाचा असतो.
- या मेंढीचे शरीर धष्टपुष्ट असते.
- या मेंढीचे कान लांब पानासारखे व झुबकेदार असते.
- शेपटी लहान व पातळ असते.

बन्नूर मेंढ्यांची शारीरिक वैशिष्ट्ये

शारीरिक वैशिष्ट्ये	नर(मेंढ्या)	मादी(मेंढी)
शरीराचे वजन (किलो)	३५	२४
शरीराची लांबी (सेमी)	६४	५९
शरीराची उंची (सेमी)	६२	५६

वय	वजन
जन्मता	२ (किलो)
३ महिने	१० (किलो)
६ महिने	१३ (किलो)
१२ महिने	२२ (किलो)

कृषिक २०२५

अॅग्रीकल्चरल डेव्हलपमेंट ट्रस्ट, बारामती.
संचलित

कृषि विज्ञान केंद्र, बारामती

नॅनो तंत्रज्ञानाचे कृषी क्षेत्रात महत्त्व

* शेतजमिनीतून उत्पादन वाढविण्यासाठी आणि वाढत्या लोकसंख्येला पोसण्याची व त्यांच्या दुय्यम गरजा भागविण्याची उपयोगिता नॅनो तंत्रज्ञानामध्ये आहे. भविष्यातील गरजा व आवश्यकता लक्षात घेऊन संशोधनामध्ये नॅनो तंत्रज्ञानाला अत्यंत महत्त्व आहे. नॅनो तंत्रज्ञानाचा शोध टोकियो विद्यापीठातील शास्त्रज्ञ नोरिओ टॅनीगुची यांनी लावला. नॅनो या शब्दाचा ग्रीक भाषेतील अर्थ 'खुजा' किंवा 'बुटका'. असा होतो. नॅनो तंत्रज्ञानाचा वापर कृषी क्षेत्रातील संशोधनामध्ये कशाप्रकारे केला जाऊ शकतो, यावर जगातील अनेक शास्त्रज्ञांचे संशोधन चालू आहे.

* नॅनो तंत्रज्ञानामुळे कीडनाशके, रोगनाशके, खते यांवर होणारा खर्च कमी होत असून रासायनिक पदार्थांचे उर्वरित अवशेष जे मानवी आरोग्यास, तसेच जमिनीच्या सुपीकतेला अपायकारक असतात, त्याचे प्रमाणही कमी होते.

* शास्त्रज्ञांनी नॅनो तंत्रज्ञान वापरून वाढ संप्रेरके तयार केली आहेत. ताण सहन करण्याची क्षमता निर्माण होते. त्याचप्रमाणे वनस्पतींची अन्नद्रव्य शोषणक्षमता वाढविण्यास मदत होते.

* नॅनो तंत्रज्ञानाचा वापर पीक सुधारणेमध्ये सुद्धा यशस्वीरीत्या केला जाऊ शकतो, हे संशोधनाअंती सिद्ध झाले आहे. नॅनो तंत्रज्ञानाने त्याची क्षमता, तसेच पिकांची जनुकीय संरचना/आराखडा बदलण्यासाठी करता येते, हे दाखवून दिले आहे. नॅनो तंत्रज्ञानाने जनुकीय बदल संशोधनाला नवीन दिशा दाखविली आहे.

* अन्नशास्त्र व अन्नतंत्रज्ञानामध्ये सर्वांना भेडसावणारा प्रश्न म्हणजे प्रभावी आवेष्टण पदार्थ, नॅनो तंत्रज्ञानाचा वापर करून सिलिकेट नॅनो कणांचा जास्तीत जास्त हवाबंद प्लॅस्टिक वेष्टण तयार केल्यास अन्न अधिक काळ ताजेतवाने ठेवता येईल व बाह्य पदार्थांच्या वासाचे मिश्रण होणार नाही.

* नॅनो टेक्नॉलॉजीचा वापर करून विविध बायोकेम्प्यूल तयार केल्या जातात. बायोकेम्प्यूल मध्ये रायझो केम्प्यूल - द्विदलवर्गीय पिकांसाठी नत्राचा पुरवठा, अँझो केम्प्यूल - एकदलवर्गीय पिकांसाठी नत्राचा पुरवठा, पीएसबी प्लस-सर्व पिकांसाठी स्फुरदचा पुरवठा, पोटॅश ग्रो केम्प्यूल - सर्व पिकांसाठी पालाशचा पुरवठा,

* एनपीके केम्प्यूल - सर्व पिकांसाठी नत्र, स्फुरद व पालाशचा पुरवठा, झिंक ग्रो केम्प्यूल - सर्व तेलवर्गीय पिकांसाठी झिंक चा पुरवठा, अँसिटो केम्प्यूल - सर्व पिकांसाठी नत्राचा पुरवठा, एजोस्पेरिलियम केम्प्यूल - सर्व पिकांना नत्राचा पुरवठा.

* एका बायोकेम्प्यूल मध्ये एक लाख कोटी जिवानू असल्यामुळे जमिनीचा पोत सुधारण्यात मदत होते. तसेच पिकांच्या गुणवत्तेत वाढ होते. पर्यायाने उत्पन्नात वाढ होऊन उत्पादन खर्च कमी येतो.

* बायोकेम्प्यूलमुळे पिकांची रोगप्रतिकारक शक्ती वाढते व जैविक असल्यामुळे निसर्गाचे संतुलन टिकविण्यास मदत होते. मुळांची वाढ होऊन कार्यक्षमता वाढते व जमिनीतील उपलब्ध मूलद्रव्ये योग्य प्रमाणात शोषली जातात.

अधिक माहितीसाठी
कोड स्कॅन करा

कृषिक २०२५

अॅग्रीकल्चरल डेव्हलपमेंट ट्रस्ट, बारामती.
संचलित

कृषि विज्ञान केंद्र, बारामती

झेंडू लागवड तंत्रज्ञान

जमीन

पाण्याचा चांगला निचरा होणारी, हलकी व मध्यम आणि जमीनीचा सामू ६ ते ७.५ इतका असावा.

पूर्व मशागत

२ ते ३ वेळा खोलवर नांगरट व फणनी करावी.

लागवडीचा हंगाम

खरीप, रब्बी व उन्हाळी हंगाम

लागवड

६० सें.मी. X ३० सें.मी.

सुधारित पध्दतीमध्ये ३० मायक्रॉन प्लॅस्टीक आच्छादन कागद वापरून एक किंवा दोन ओळीमध्ये गादीवाफ्यावर झेंडूची लागवड केली जाते.

हंगामानुसार लागवड अंतर

* पावसाळी हंगाम - उंच जाती ६० X ६० सें.मी. मध्यम उंचीची ६० X ४५ सें.मी

* हिवाळी हंगाम - उंच जाती ६० X ४५ सें.मी. मध्यम उंचीची ४५ X ३० सें.मी

* उन्हाळी हंगाम - उंच जाती ४५ X ४५ सें.मी. मध्यम उंचीची ४५ X ३० सें.मी

हेक्टरी बियाणे

५०० ग्रॅम/हेक्टर व संकरित जातीसाठी २०० ग्रॅम/हेक्टर

खत व्यवस्थापन

हेक्टरी ५०-६० गाडया शेणखत (२५ ते ३० टन) तसेच

१०० किलो नत्र, १०० किलो स्फुरद व १०० किलो पालाश द्यावे.

वाण

आफ्रिकन झेंडू : क्रॉकरजॅक, आलास्का आफ्रिकन टॉल, कलकत्ता झेंडू येलो व कलकत्ता झेंडू ऑरेंज

फ्रेंच झेंडू : स्प्रे, लेमन ड्रॉप, फ्रेंच डबल मिक्स

संकरित झेंडू : जिप्सी, रेड हेड, इंका, ऑरेंज व इंका येलो

हेक्टरी उत्पादन

१० ते १५ टन फुले

झेंडू महत्व :

सापळा पीक म्हणून हे पीक अत्यंत उपयुक्त आहे व झेंडूमुळे जमीनतील सूत्रकृमींचा प्रादुर्भाव कमी होण्यास मदत होते.

झेंडूची रोपवाटिका :

रोपे गादीवाफ्यावर व प्रो ट्रे पध्दतीने तयार केली जातात.

अधिक माहितीसाठी
कोड स्कॅन करा

कृषिक २०२५

अॅग्रीकल्चरल डेव्हलपमेंट ट्रस्ट, बारामती.
संचलित

Agricultural
Development Trust
Baramati

कृषि विज्ञान केंद्र, बारामती

शोभीवंत सुर्यफुल

जमीन:

पाण्याचा उत्तम निचरा होणारी, क्षाराचे प्रमाण 0.७ पेक्षा जास्त असलेल्या जमिनीत वाढ चांगली, कमी नत्र असलेली जमीन उपयुक्त

पेरणी:

मुख्य शेतामध्ये बियाणे लागवड चांगली, जमिनीचे तापमान कमीत कमी १० डिग्री से व जास्तीत जास्त २५ डिग्री से. पेरणी नंतर उगवणी ६ दिवसानंतर चालू होते. ९ दिवसा पर्यंत रोपे मजबूत होतात.

लागवड :

एका बेड वर ४ ओळी व दोन ओळीतील अंतर २० X २० सेमी.

तोडणी :

फुलांची वाढ १/४ झाल्यावर तोडणी करावी. वेळेवर तोडणी केल्यावर फुल जास्त काळ टिकते. तोडणी केल्यावर फुलांना देठासह जंतुनाशक असलेल्या पाण्यात ठेवावे. यामध्ये क्लोरीन वापर केल्यास फुले १० ते १४ दिवस टिकतात.

कीड :

रसशोषक किडी (पांढरी मशी, तुडतुडे, मावा)

गुणधर्म :

- दाट लागवडीसाठी फायदेशीर वाण
- फुलाचा आकार १२ सेमी
- थोड्यात दिवसात चांगली वाढ व तटस्थ लांबी
- जास्त पाकळ्या असल्याने उत्कृष्ट व आकर्षक फुल
- गडद भगवा रंग
- कमी खतात चांगली वाढ
- ४५ ते ५५ दिवसात काढणीस तयार
- लहान दिवस असल्यावर फुल आकार व देठ छोटा तर मोठा दिवस असल्यास आकार व देठ मोठा राहतो
- फुलांचा देठ वेळोवेळी तोडून नवीन पाण्यात ठेवल्यास फुलांचे आयुष्य वाढू शकते

वापर:

- लग्न कार्यात सजावटीसाठी
- बुके सजावटीसाठी
- वर्टिकल बग सजावटीसाठी
- लॅन्डस्केप करिता

कृषिक २०२५

अग्रीकल्चरल डेव्हलपमेंट ट्रस्ट, बारामती.
संचलित

ADT
Agricultural
Development Trust
Baramati

कृषि विज्ञान केंद्र, बारामती

ऑर्किड लागवड तंत्रज्ञान

पिक	डेन्ड्रोबियम	
शास्त्रीय नाव	Dendrobium Spp.	
कुळ	Orchidaceae	
तापमान	दिवस	३५° से
	रात्र	२०° से
आर्द्रता	६० ते ८०%	
प्रकाश	२०,००० लक्स (शाखीय वाढ)	
	४०,००० लक्स (फुल उत्पादन)	
पाणी	सामू	६.५ ते ७.२
	क्षारता	०.७ मिली सिमेन्स पेक्षा कमी
बेंच	रुंदी (सेमी)	१२०
	पाथवे (सेमी)	८०
	उंची (सेमी)	१००
लागवड	दोन ओळीतील (सेमी)	३०
अंतर	दोन रोपातील (सेमी)	२०
रोपांची संख्या प्रति चौ.मि.	८	
पिकांचा कालावधी (वर्षे)	६ ते ७	
जाती	सोनिया रेड (गुलाबी)	
	सोनिया व्हाईट (पांढरा)	
रोपांचा कालावधी	१४ महिने	
वाढीचा कालावधी	६ महिने	
फुले येण्याचा कालावधी	६ महिन्यांपासून पुढे शेवटपर्यंत	
उत्पादन कालावधी	५८ ते ७० महिने	
पीकाचे पूर्ण चक्र	६ ते ७ वर्षे	
चांगल्या प्रतीचे फुल	देठाची लांबी ४० ते ५० सें.मी.	
	सरासरी १० कळ्या/फांदी	
फुले टिकण्याची क्षमता	१५ ते २० दिवस	
उत्पादन	७ फुले/वर्षे	

कृषिक २०२५

ऑग्रीकल्चरल डेव्हलपमेंट ट्रस्ट, बारामती.
संचलित

Agricultural
Development Trust
Baramati

कृषि विज्ञान केंद्र, बारामती

चिया-आरोग्यदायी फायदेशीर पिक

चिया :

चिया बियांमध्ये मोठ्या प्रमाणात फायबर आणि ओमेगा -३ फॅटी ॲसिड, भरपूर प्रथिने आणि अनेक आवश्यक खनिजे आणि अँटिऑक्सिडंट्स असतात. चिया पाचक आरोग्य सुधारण्यास, रक्तदाब कमी करण्यास आणि रक्तातील साखरेचे नियंत्रण सुधारण्यास मदत करतात.

पोषण तत्वे :

१०० ग्रॅम चिया बियांमध्ये खालील पोषक तत्वे आहेत

कॅलरीज: ४८६	पाणी: ६%ग्रॅम	प्रथिने: १६.५ ग्रॅम
कबोदकांमध्ये: ४२.१ग्रॅम	साखर: ० ग्रॅम	फायबर: ३४.४ ग्रॅम
चरबी: ३०.७ ग्रॅम	संतृप्त: ३.३३ ग्रॅम	मोनोअनसॅच्युरेटेड: २.३१ ग्रॅम
पॉलीअनसॅच्युरेटेड: २३.६७ ग्रॅम	ओमेगा -३: १७.८३ ग्रॅम	ओमेगा -६: ५.८४ ग्रॅम
ट्रान्स: ०.१४ ग्रॅम		

महत्वाचे म्हणजे, चिया ग्लूटेन मुक्त असतात.

चिया बियांचे फायदे :

- पाचक कार्य सुधारते.
- वजन कमी करण्यास मदत करते.
- जुनाट आजार टाळण्यास मदत करते.
- जळजळ कमी करते.
- रक्तातील साखरेचे प्रमाण सुधारते.
- कमी रक्तदाब.
- रक्तातील ओमेगा-३ फॅटी ॲसिडची पातळी वाढविते
- ट्रायग्लिसराइड्स कमी करते.

जमीन व हवामान :

चिया बिया कोणत्याही प्रकारची माती आणि हवामानात चालते. तथापि, चांगल्या निचऱ्याची हलकी आणि वालुकामय जमीन योग्य आहे.

बियाण्याचे प्रमाण :

एक एकरात सुमारे ४ ते ५ किलो बियाणे लागते.

उत्पादन :

मुख्य पीक म्हणून बियाणे लागवडीसाठी ६०-८० हजार रुपये खर्च येतो. त्यामुळे जवळपास शेतकऱ्यांना अवघ्या तीन महिन्यांत ६-७ क्विंटल उत्पादन मिळते.

खर्च :

एक एकर शेतजमिनीत चिया बियाणे पिकवण्यासाठी २० ते ३० हजार खर्च येतो. यासाठी १ किलो बियाणे लागते, जे तीन महिन्यांत १ क्विंटल उत्पादन देते.

कृषिक २०२५

अॅग्रीकल्चरल डेव्हलपमेंट ट्रस्ट, बारामती.
संचलित

कृषि विज्ञान केंद्र, बारामती

परस बागेतील पालनासाठी खालील जातीचे वैशिष्ट्ये

जातीचे वैशिष्ट्ये	वनराजा	कावेरी	कडकनाथ	ब्लॅक अॅस्टोलाप
मुळस्थान	हैद्राबाद	बेंगलोर	मध्यप्रदेश मधील झांबुवा, धारा	ऑस्ट्रेलिया
शारीरिक वैशिष्ट्ये	बहुरंगी पिसारा, कानाची पाळी व लाल तुरा पाय पिवळसर	देशी कोंबडी प्रमाणे विविध रंगात आढळतात.	पिसाचा रंग चंदेरी सोनेरी व तपकिरी, काळा, कानाची पाळी काळी.	अंगावरील पिसे काळी व गुबगुबीत शांत वृत्ती, कानाची पाळी तुरा लाल
इतर शारीरिक वैशिष्ट्ये	जास्तकाळ जिवंत राहण्याची शक्ती, अंडी मोठी व उत्तम रोग प्रतिकार शक्ती	रोग प्रतिकार शक्ती जास्त मांस चविष्ट व अंडी मोठी वजनदार	रोग प्रतिकार शक्ती सर्वात जास्त मांस औषधी गुणधर्माचे व काळसर रंगाचे, तुरा व पाय काळे	आकर्षित शरीरयष्टी अंडी मोठी व वजनदार
उपयुक्तता	मांस व अंडी उत्पदनासाठी	मांस व अंडी उत्पदनासाठी	मांस व अंडी उत्पदनासाठी	मांस व अंडी उत्पदनासाठी
वयात येण्याचा कालावधी (दिवस)	१८०	१७५ ते १८०	१८०	१७५ ते १८०
पूर्ण वाढ झालेल्या पक्षाचे वजन (कि.)	नर २.५ ते ३.५ कि. मादी २ ते २.५ कि	नर २.५ ते ३.२५ कि. मादी २ ते २.२५ कि	नर २ ते २.५ कि. मादी १.८ ते २.२ कि	नर २ ते २.५ कि. मादी २ ते २.२ कि
वार्षिक अंडी उत्पादन	१६० ते १८० नग	१७५ ते १८० नग	१०० ते १८० नग	१६० ते १८० नग
अंड्याचा रंग	तपकिरी	तपकिरी	तपकिरी	लालसर/विटकरी
पूर्ण वाढ झालेल्या पक्षाला लागणारे खाद्य प्रति दिन	१३५ ग्रॅम	१३० ग्रॅम	१३० ग्रॅम	१३० ग्रॅम

वनराजा

कावेरी

कडकनाथ

ब्लॅक अॅस्टोलाप

वरील जातीचे एक दिवस व एक महिना वयाचे लसीकरण केलेले, सुदृढ पक्षी बुकिंग नुसार विक्रीस उपलब्ध आहेत.

बुकिंग व अधिक माहिती साठी संपर्क - मो.नं.९४२१८६१५५२/९०९६१८८८४३

कृषिक २०२५

ऑग्रीकल्चरल डेव्हलपमेंट ट्रस्ट, बारामती.
संचलित

कृषि विज्ञान केंद्र, बारामती

मत्स्य सेवा केंद्र

प्रधानमंत्री मत्स्य संपदा योजने अंतर्गत मत्स्य व्यवसाय विभाग महाराष्ट्र शासन मान्यताप्राप्त

शेततळ्यातील मासे पालन

- मासेच्या जातीचे नाव - गिफ्ट तिलापीया
- शेततळ्याचा आकार - १८०X १८० फुट
(५०० मायक्रॉन निळा पेपर)
- मासेंची संख्या - १५००० नग
- सरासरी वजन- ५०० ग्रॅम
- एकुन मासेंचे उत्पादन - ४००० ते ५००० किलो
- वाढीचा कालावधी- ६ ते ८ महिने
- लागलेले तरंगंते खाद्य - ४००० ते ५००० किलो
- अंदाजे खाद्य खर्च - २.५ लाख ते ३.० लाख रु.
- अंदाजे उत्पन्न- ४ ते ५ लाख
- शेतीला फायदे - पिकाच्या खताच्या खर्चात २० ते ३० टक्के बचत
आणि उत्पादनात २० ते ३० टक्के वाढ

*** मत्स्यबीज, मत्स्य खाद्य, प्रशिक्षणासाठी**

: संपर्क :

श्री.चंद्रकांत दाते - ९४२२५१९१३४

श्री.अतुल नवले - ९०११९६९७८०

कृषिक २०२५

अॅग्रीकल्चरल डेव्हलपमेंट ट्रस्ट, बारामती.
संचलित

कृषि विज्ञान केंद्र, बारामती

केळी- वाणांची ओळख

अनु. क्र.	वैशिष्ट्ये / गुणधर्म	जी-९ केळी	येलाक्की केळी	लाल केळी	ब्लू जावा केळी
१.	पिक कालावधी (महिने)	११-१२	११-१२	१२-१५	१०-१२
२.	घडाचे वजन (किलो)	२५-३०	१२-१५	१५-२०	१०-१५
३.	फण्यांची संख्या (नग)	९-१२	८-११	६-८	७-१०
४.	झाडाची उंची (फुट)	१०-१२	१२-१५	१२-१५	१२-१५

वाणानुसार पौष्टिक अन्नघटक तपशील (प्रति १०० ग्रॅम)

पौष्टिक घटक	येलाक्की केळी	जी-९ केळी	लाल केळी	ब्लू जावा केळी
उर्जा (कलरी)	८६ कि क	८९	८९	१०५
कबोदके (ग्राम)	२२.८	२१.८	२२.८४	२७
प्रथिने (ग्राम)	१.१	१.१	१.०९	१.५
स्निग्ध पदार्थ (ग्रॅम)	०.३	०.३	०.३३	०.५
तंतुमय पदार्थ (ग्रॅम)	२	२	२.६	३
जीवनसत्व क (मिलीग्रॅम)	१०	११.७	८.७	११
पालाश (मिलीग्रॅम)	४२२	३५८	३५८	
मॅग्नेशियम	-	३०	२७	
स्फुरद	-	२२	२२	
कॅल्शियम	-	८	५	
सोडीअम	-	१	१.३	
जीवनसत्व बद्द	०.१	०.४		
				या व्यतिरिक्त लोह, थायमीन, सेलेनियम थोड्या प्रमाणात आहे

येलाक्की केळी

जी-९ केळी

लाल केळी

ब्लू जावा केळी

कृषिक २०२५

अॅग्रीकल्चरल डेव्हलपमेंट ट्रस्ट, बारामती.
संचलित

कृषि विज्ञान केंद्र, बारामती

AI चे भविष्य

नवीन दृष्टिकोन... नवीन शेतीसाठी
चला करु AI तंत्रज्ञान वापरून ऊस शेती

उपग्रहाव्दारे मातीमधील गुणधर्म तपासणी

उपग्रहाव्दारे जमिनीची सुपीकता, अन्नद्रव्य, मातीचा सामू व क्षारता यांची माहिती मिळेल. सॅटेलाईट मॅपिंगमधून अचूक माती विषयी माहिती व ऊस वाढीसाठी आवश्यक असलेल्या कमतरता दूर करण्यात मदत करेल.

पारंपारिक पद्धतीने करत असलेल्या शेतीमुळे शेतीत पाण्याच्या अति वापरामुळे खतांचे होणारे नुकसान कमी करण्यासाठी मदत करेल व जमिनीची सुपीकता वाढवेल.

पिकांची गुणवत्ता तपासणी उत्पादकता माहिती.

आपणास उपलब्ध झालेल्या सॅटेलाईट उपग्रहण माहितीनुसार आपल्या पिकाची गुणवत्ता आणि उत्पादकतेची माहिती सविस्तर मिळेल.

आधुनिक तंत्रज्ञानाद्वारे ऊस उत्पादनात ३० ते ४०% वाढ आणि उत्पादन खर्चात २५ ते ३०% कपात अपेक्षित आहे. शेतकरी आणि साखर उद्योग या तंत्रज्ञानाचा वापर करून इष्टतम सुक्रोज प्रमाण आणि उत्पन्न निश्चित करू शकतील.

पिकांची निरीक्षणे देखरेख

साप्ताहिक व मासिक मिळणाऱ्या माहितीच्या अहवालामुळे पिकांचे आरोग्य, कीड व रोग ओळखणे अन्नद्रव्य व्यवस्थापन व इतर पिकांच्या वाढीसाठी आवश्यक घटकांचे वेळापत्रक मिळेल. त्यामुळे उत्पादन खर्च कमी होईल व उत्पन्न वाढेल.

माहिती संकलन व डेटा विश्लेषण

डेटा विश्लेषणामुळे शेतकऱ्यांना कोणत्या वेळी त्या तंत्रज्ञानाचा वापर करायचा आहे आणि शेतीमध्ये कोणता निर्णय घेणे योग्य असेल हे समजु शकते.

याकरिता आपणास नोंदणी कक्ष येथे जाऊन नाव नोंदणी करणे आवश्यक आहे.

अधिक माहितीसाठी संपर्क

Mob-9309245646

कृषिक २०२५

अग्रीकल्चरल डेव्हलपमेंट ट्रस्ट, बारामती.
संचलित

ADT
Agricultural
Development Trust
Baramati

कृषि विज्ञान केंद्र, बारामती

ऊस पिकाचे विविध वाण तंत्रज्ञान

अ. क्र.	वाण	प्रसारीत वर्ष	कुळ		हंगाम	उत्पादन (टन/हेक्टर)	साखर उत्पादन (टन/हेक्टर)	रसाचे प्रमाण (%)	परिपक्वता (महिने)	वैशिष्टे
			मादी वाण	नर वाण						
१	को-८६०३२ (नयना, निरा)	१९९६	को-६२९९८	को.सी.-६७९	३ हंगाम	१२८.३९	१९.२९	१८.९९	१४	खोडव्यासाठी योग्य
२	को-०२६५ (फुले २६५)	२००७	को-८७०४४ जी.सी.		३ हंगाम	१४९.६७	२०.३९	१७.८८	१४	क्षारपड जमिनीसाठी योग्य
३	व्ही.एस.आय -०८००५	२०१८	को-०३९०	को.-८६०९९	३ हंगाम	१४८.४९	२९.३५	२०.७९	१४	ताण सहनशिल खोडव्यासाठी योग्य, तुरे येत नाहीत, उत्तम साखरेचे प्रमाण.
४	एम.एस. -१०००९	२०१७	को.एम.-०२६५	एम.एस. ०६०२	सुरु व पुर्व हंगामी	१३८.२२	२९.९५	२०.६६	१२	खोडव्यासाठी योग्य
५	को. व्ही.एस. आय. -१८१२९	-	को.-८६०३२	को.टी. ८२०९	३ हंगाम	१५९.६९	२३.०२	२०.०३	१४	जास्त उत्पन्न व चांगला साखर उतारा, खोडव्यासाठी उत्तम
६	को-१२००५	२००९	को.सी. ६७९	को.टी. ८२०९	सुरु व पुर्व हंगामी	९७.७२	१७.९४	२०.६९	१२	गुळासाठी उत्तम
७	को-४९९	१९३६	पो.जे. २८३८	को. २९०	सुरु व पुर्व हंगामी	९८.९६	१७.८८	१८.३६	१२	रसासाठी उत्तम
८	व्ही.एस.आय. -४३४	२०१२	को.सी. ६७९		सुरु व पुर्व हंगामी	१२०.९४	२०.२२	२९.६९	१२	लवकर परिपक्वता येते, दुष्काळ सहनशिल व उच्च साखरेचे प्रमाण
९	को.एम. -०९०५७ (को.एम.-१२०८५)	२०१९	को-१४०९२ पी.सी.		सुरु	१३०.०५	१७.६९	१९.८७	१४	जास्त उत्पन्न व चांगला साखर उतारा, गुळासाठी उत्तम वाण
१०	को.एन. -१३०७२	२०१९	को-८६०३२ जी.सी.		सुरु व पुर्व हंगामी	१३२.५३	१७.६५	१९.९९	१२	जास्त उत्पन्न व चांगला साखर उतारा, खोडव्यासाठी उत्तम वाण, लोळण्यास प्रतिकारक्षम, तुरे येत नाहीत.
११	को.एस.एन. के. -१५१०४	२०१८	को-८६०३२	को-८६२५०	सुरु व पुर्व हंगामी	१६७.०२	२९.९०	१९.००	१४	जास्त उत्पन्न व चांगला साखर उतारा, खोडव्यासाठी उत्तम वाण, दुष्काळ सहनशिल, तुरे येत नाहीत.

कृषिक २०२५

अॅग्रीकल्चरल डेव्हलपमेंट ट्रस्ट, बारामती.
संचलित

कृषि विज्ञान केंद्र, बारामती

हेल नेट/गार जाळी

गार जाळी ही वेगवेगळ्या फळांच्या कळ्या, पिके आणि बागांना गारांचा पाऊस आणि वाऱ्यापासून संरक्षण देणारी यंत्रणा आहे. संरक्षणाव्यतिरिक्त, हे जाळे झाडांना पुरेसा सूर्यप्रकाश, हवा आणि पाणी देतात ज्यामुळे निरोगी आणि समृद्ध पिके तयार होतात.

हेल नेटिंग कशासाठी काम करते?

- गारांच्या जाळ्यामुळे शेतांना विविध प्रकारच्या गारपिटीपासून बचाव होतो. पावसापासून संरक्षण करण्याबरोबरच पक्षी, रोग आणि कीटकांपासून शेतांचे संरक्षण करते.
- गार जाळी हि हिरवा, काळा, गडद हिरवा, पिवळा, राखाडी, निळा आणि पांढरा रंगामध्ये उपलब्ध आहे.
- अधिक उन्हाळी हंगाम असलेल्या लँडस्केप करिता गडद हिरवा रंग योग्य आहे.
- थंड भागासाठी पिवळा रंग सर्वोत्तम आहे ज्यामध्ये अधिक उजळ प्रकाशासह सूर्यप्रकाश आरपार होतो.
- व्यावसायिक छत, गोदामे, अंगण, चिन्हे, गॅरेज, छतावर, विमानाचे हँगर, बागा, पिके, पूल आणि खाडीच्या खाली गारा जाळी बसवतात.

गार जाळीचे फायदे :

- पिकांना झाकणारी गार जाळी कार्यक्षम, किफायतशीर आणि बसवायला सोपी असते.
- अधिक व्यापक प्रमाणात पिकासाठी आवश्यक आहे.
- हे जाळी एक वर्षापेक्षा जास्त काळ टिकते आणि बहुकार्यात्मक आहेत.
- पिके कालावधी पूर्ण करण्यासाठी जाळी आवश्यक आहे कारण कीटकांचे परस्परसंवाद दूर करते.
- गार जाळी बनवण्यासाठी वापरण्यात येणारे कापड कीटकांना झाडावर हल्ला करण्यापासून रोखते.
- काही गार जाळी हलक्या वजनाचे आवरण म्हणून काम करतात, तर काही कीटकांसाठी अडथळा म्हणून काम करतात. गारांच्या जाळ्यामुळे झाडांना दंव संरक्षण मिळते.
- गार्डनर्ससाठी कीटकनाशक म्हणून गारांच्या जाळ्यांचा मोठ्या प्रमाणावर वापर केला जातो.
- गारांचे जाळे झाडांचे पावसापासून संरक्षण करते.
- पक्ष्यांना झाडांचे नुकसान होण्यापासून रोखतात.
- तापमान ३५ अंशांपर्यंत पोहोचल्यास फळांचे २०% किंवा त्याहून अधिक नुकसान होते. झाडावर फळे असल्यास, सूर्याच्या सौम्य उष्णतेमुळे फळांची स्थिती बिघडू शकते. अशा वेळी हेल नेट फायदेशीर राहते.
- हेल नेटिंगमुळे वाऱ्याचा दाब कमी होतो. झाडे मोडण्यापासून वाचतात.
- ज्या भागात जास्त थंड हवामान राहते, टिकून ठेवते आणि थंडीपासून झाडांचे संरक्षण करते. तसेच थंड हवेच्या प्रवाहांचे संरक्षण होते.

कृषिक २०२५

अॅग्रीकल्चरल डेव्हलपमेंट ट्रस्ट, बारामती.
संचलित

Agricultural
Development Trust
Baramati

कृषि विज्ञान केंद्र, बारामती

कमी खर्चातील शेड हाऊस ढोबळी मिरची लागवड

ढोबळी मिरची हे पिक मोकळ्या वातावरणात लागवड केल्यास रोग किडीला बळी पडून जास्त दिवस टिकत नाही. त्यामुळे उत्पन्न व क्वालिटीमध्ये पिक कमी येते.

ओपन फिल्ड लागवड :-

१. पिक टिकण्याचा कालावधी २.५ ते ३ महिने
२. रोग किडीला जास्त प्रमाणात बळी पडते.
३. ऊन्हात फळे चटटे पडून पिवळी पडतात.
४. एकरी उत्पन्न - १५ टन
५. एकरी उत्पादन खर्च - १,२०,०००/-
६. एकुण उत्पन्न - ३,७५,०००/-
७. निव्वळ नफा - २,५५,०००/-

शेड मधील लागवड :-

१. पिक ६ ते ८ महिने राहते.
२. नेटमुळे रोग किडीचे ७० ते ८० % प्रमाण कमी होते.
३. ऊन्हापासून पिकाचे संरक्षण होते.
४. एकरी उत्पन्न - ३० ते ४० टन
५. एकुण खर्च - ३,२५,०००/-
पैकी नेट, बांबू, तार खर्च - ९००००/-
६. एकुण उत्पन्न - ९,५०,०००/-
७. निव्वळ नफा - ५,३५,०००/-
(हे नेट दोन वर्षा करीता टिकते.)

कृषिक २०२५

अॅग्रीकल्चरल डेव्हलपमेंट ट्रस्ट, बारामती.
संचलित

Agricultural
Development Trust
Baramati

कृषि विज्ञान केंद्र, बारामती

पांढरा झेंडू

फायदे:

- नेहमीच्या जातीपेक्षा दर अधिक.
- झेंडूचा तिखट वास कमी असतो.
- झेंडू पिकामध्ये एक वेगळा रंग, व्हॅनिला-पांढरा रंग असलेले फुले कोणत्याही बागेत आणि कट- फ्लॉवरच्या मांडणीमध्ये एक विलक्षण कॉन्ट्रास्ट करतात.
- त्यांना एक सुंदर, गोड सुगंध असतो.
- झेंडू फुलपाखरांना आकर्षित करतात आणि बऱ्यापैकी दुष्काळ सहन करतात.
- झेंडू अँटी-बॅक्टेरियल आणि अँटी-व्हायरल गुणधर्म दर्शवितात.

झाडाचे गुणधर्म:

- उंची १ ते ५ फूट असते.
- योग्य प्रकारे वाढण्यासाठी दररोज ५-६ तास सूर्यप्रकाशाची आवश्यकता असते.
- प्रती फुल वजन: १८ ते २० ग्राम
- फुलाचा व्यास ६ ते ८ सेमी
- फुले चालू होण्यास लागणारा कालावधी ४५ ते ५० दिवस.
- फुले शुद्ध रंगाची, ७.५ सेमी (३ इंच) आणि विपुलही असतात.
- उत्पादन: २ किलो प्रती झाड (एकरी १० टन)

कृषिक २०२५

अॅग्रीकल्चरल डेव्हलपमेंट ट्रस्ट, बारामती.
संचलित

Agricultural
Development Trust
Baramati

कृषि विज्ञान केंद्र, बारामती

तुर्की बाजरी

वाण: तुर्की लोकल

वाणाचे गुणधर्म:

- पौष्टिक व आरोग्यास फायदेशीर
- गावरान प्रकार सरळ वाण
- कणसाची लांबी ७० ते ९० सेमी
- ३.५ महिन्यात पीक काढणीस तयार
- अधिक फुटवा असणारे वाण
- अधिक उत्पादन व जनावरांसाठी चवदार चारा
- खरीप व उन्हाळी लागवडीसाठी योग्य वाण

उत्पादन : ३५ ते ४० क्विंटल प्रति एकर

पौष्टिक गुणधर्म

अ.क्र.	घटक	टक्केवारी (%)
१.	प्रोटीन	११.५८ %
२.	फायबर	६.१५ %
३.	लोह	८.०१ %
४.	कॅल्शियम	२.०८ ग्रॅम / कि
५.	स्फुरद	३.८७ ग्रॅम / कि
६.	कॅरबोदके	७४.०२ %
७.	उर्जा	३४५.०१ कि.कॅ.

कृषिक २०२५

अॅग्रीकल्चरल डेव्हलपमेंट ट्रस्ट, बारामती.
संचलित

Agricultural
Development Trust
Baramati

कृषि विज्ञान केंद्र, बारामती

केळी- वाणांची ओळख

अनु. क्र.	वैशिष्ट्ये / गुणधर्म	जी-९ केळी	येलाक्की केळी	लाल केळी	ब्लू जावा केळी
१.	पिक कालावधी (महिने)	११-१२	११-१२	१२-१५	१०-१२
२.	घडाचे वजन (किलो)	२५-३०	१२-१५	१५-२०	१०-१५
३.	फण्यांची संख्या (नग)	९-१२	८-११	६-८	७-१०
४.	झाडाची उंची (फुट)	१०-१२	१२-१५	१२-१५	१२-१५

वाणानुसार पौष्टिक अन्नघटक तपशील (प्रति १०० ग्रॅम)

पौष्टिक घटक	येलाक्की केळी	जी-९ केळी	लाल केळी	ब्लू जावा केळी
उर्जा (कलरी)	८६ कि क	८९	८९	१०५
कबोदके (ग्राम)	२२.८	२१.८	२२.८४	२७
प्रथिने (ग्राम)	१.१	१.१	१.०९	१.५
स्निग्ध पदार्थ (ग्रॅम)	०.३	०.३	०.३३	०.५
तंतुमय पदार्थ (ग्रॅम)	२	२	२.६	३
जीवनसत्व क (मिलीग्रॅम)	१०	११.७	८.७	११
पालाश (मिलीग्रॅम)	४२२	३५८	३५८	
मॅग्नेशियम	-	३०	२७	
स्फुरद	-	२२	२२	
कॅल्शियम	-	८	५	
सोडीअम	-	१	१.३	
जीवनसत्व बद्द	०.१	०.४		
				या व्यतिरिक्त लोह, थायमीन, सेलेनियम थोड्या प्रमाणात आहे

येलाक्की केळी

जी-९ केळी

लाल केळी

ब्लू जावा केळी

कृषिक २०२५

अॅग्रीकल्चरल डेव्हलपमेंट ट्रस्ट, बारामती.
संचलित

Agricultural
Development Trust
Baramati

कृषि विज्ञान केंद्र, बारामती

मका

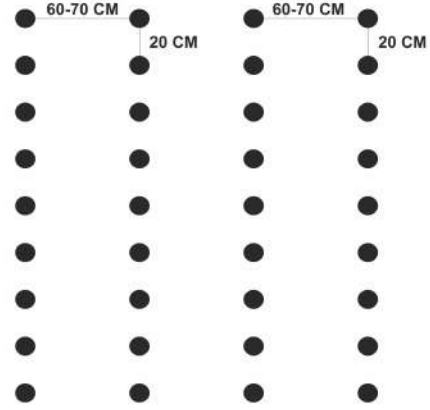
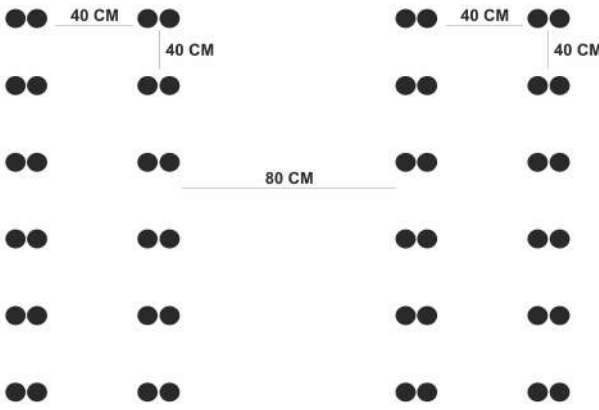
एकरी ५० क्विंटल उत्पन्नासाठी चिनी तंत्रज्ञान

आपले उत्पन्न कमी येण्याचे कारण

दाट लागवड मुळे परागीभवन आणि प्रकाशसंश्लेषण कमी होते.
यासाठी लागवड पद्धत बदल

जोड ओळ आणि एका जागी २ बी टोकन

*खालील प्रमाणे *

चिनी पद्धत

- एकरी रोप
- ३४०२० (कणसे)
- एक कनिस दाने वजन १५० gm
- एकरी उत्पन्न ५० ते ५१ क्विंटल / एकर

पारंपारीक पद्धत

- एकरी रोप २५२२०
- एक कनिस दाने वजन १०० gm
- एकरी उत्पन्न २० ते २५ क्विंटल / एकर

कृषि विज्ञान केंद्र, बारामती

अधिक माहितीसाठी संपर्क : ०२११२-२५५४२७/२२७ / ९४२२३०२७५७/९४०४२५४८४९

Email : kvkbmt@yahoo.com / ptckvkbaramati@gamil.com Website : www.kvkbaramati.com

कृषिक २०२५

अॅग्रीकल्चरल डेव्हलपमेंट ट्रस्ट, बारामती.
संचलित

कृषि विज्ञान केंद्र, बारामती

AI चे भविष्य

नवीन दृष्टिकोन... नवीन शेतीसाठी
चला करु AI तंत्रज्ञान वापरून ऊस शेती

उपग्रहाव्दारे मातीमधील गुणधर्म तपासणी

उपग्रहाव्दारे जमिनीची सुपीकता, अन्नद्रव्य, मातीचा सामू व क्षारता यांची माहिती मिळेल. सॅटेलाईट मॅपिंगमधून अचूक माती विषयी माहिती व ऊस वाढीसाठी आवश्यक असलेल्या कमतरता दूर करण्यात मदत करेल.

पारंपारिक पद्धतीने करत असलेल्या शेतीमुळे शेतीत पाण्याच्या अति वापरामुळे खतांचे होणारे नुकसान कमी करण्यासाठी मदत करेल व जमिनीची सुपीकता वाढवेल.

पिकांची गुणवत्ता तपासणी उत्पादकता माहिती.

आपणास उपलब्ध झालेल्या सॅटेलाईट उपग्रहण माहितीनुसार आपल्या पिकाची गुणवत्ता आणि उत्पादकतेची माहिती सविस्तर मिळेल.

आधुनिक तंत्रज्ञानाद्वारे ऊस उत्पादनात ३० ते ४०% वाढ आणि उत्पादन खर्चात २५ ते ३०% कपात अपेक्षित आहे. शेतकरी आणि साखर उद्योग या तंत्रज्ञानाचा वापर करून इष्टतम सुक्रोज प्रमाण आणि उत्पन्न निश्चित करू शकतील.

पिकांची निरीक्षणे देखरेख

साप्ताहिक व मासिक मिळणाऱ्या माहितीच्या अहवालामुळे पिकांचे आरोग्य, कीड व रोग ओळखणे अन्नद्रव्य व्यवस्थापन व इतर पिकांच्या वाढीसाठी आवश्यक घटकांचे वेळापत्रक मिळेल. त्यामुळे उत्पादन खर्च कमी होईल व उत्पन्न वाढेल.

माहिती संकलन व डेटा विश्लेषण

डेटा विश्लेषणामुळे शेतकऱ्यांना कोणत्या वेळी त्या तंत्रज्ञानाचा वापर करायचा आहे आणि शेतीमध्ये कोणता निर्णय घेणे योग्य असेल हे समजु शकते.

याकरिता आपणास नोंदणी कक्ष येथे जाऊन नाव नोंदणी करणे आवश्यक आहे.

अधिक माहितीसाठी संपर्क

Mob-9309245646

